

גבולות היחידה: הקדמה לחומש במדבר (1-2 שיעורים)

נושא היחידה: הקדמה לחומש (שיעור מס' 1)

כתבה: יעל דאר

הסבר כללי:

יחידה זו היא הפותחת את חומש במדבר. נלמד להכיר את המדבריות השונים שהוזכרו בתורה עד כה, נעיין בתנ"ך כדי למצוא את כל התחנות ואולי גם נרחיב על תנאי המדבר בניסיון להבין את בני ישראל במדבר. ליחידה זו כמה מטרות:

ערכים ומסרים: הקושי שבהליכה במדבר, הקשר בין הקב"ה לישראל – זכרתי לך חסד נעוריך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

בקיאות וידע: עיון בפסוקים והסקת מסקנות.

הבנת התוכן הצפוי בחומש במדבר ע"פ הקדמת הרמב"ן.

פתיחה:

המורה פותח בהזמנה לטיול – בע"ה יערך טיול בשבוע הבא. הטיול יהיה במדבר יהודה, מיום ראשון עד יום ראשון שאחריו. שבוע ימים. נא להתארגן בהתאם. נפגשים בבית הספר בשעה 7:00 בבוקר.

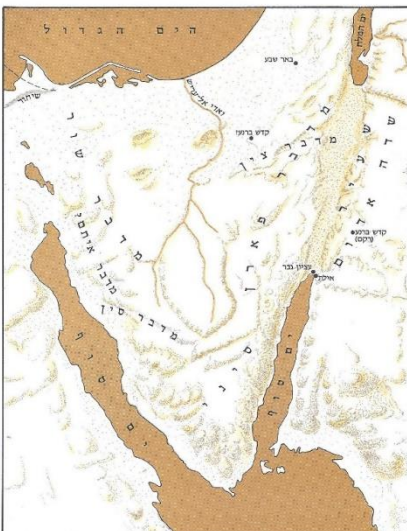
מה צריך להביא לטיול?

לשמוע הצעות של התלמידים: (מים, אוכל, כובע, נעליים וכד')

נאמר: בני ישראל יצאו למדבר. הם חשבו שילכו 11 יום מהר סיני לארץ כנען. מה הם לקחו לדרך? (ניזכר בכך שלקחו את הבצק שלא תפח, "וגם-צֶדָה, לא-עֶשׂוּ לָהֶם")

מה יכולות להיות הבעיות במדבר? נתחיל בקריאת

הפסוק הראשון: "וַיֵּצֵא ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֵהָל מוֹעֵד: בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית, לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם--לְאֵמֹר" נעיין במפה המצורפת ונציין את שמות המדבריות המוכרים לנו מחומש שמות (מדבר שור, מדבר צין, מדבר סיני) וכן מדבר פראן – מחומש במדבר. נציין את שמות התחנות שעברו בני ישראל במדבר, ונסב את תשומת לב התלמידים לכך שבני נמצאים כבר שנה שלמה במדבר.

(המפה לקוחה מאטלס דעת מקרא 'סיני' עמ' 101)

"אחר שביאר תורת הקרבנות בספר השלישי, התחיל עתה לסדר בספר הזה המצוות שנצטוו בענין אוהל מועד, וכבר הזהיר על טומאת מקדש וקודשיו לדחות. עתה יגביל את המשכן בהיותו במדבר, כאשר הגביל הר סיני בהיות הכבוד שם... והנה ציוה איך תהיה משמרת המשכן וכליו, ואיך יחנו סביב ויעמוד העם מרחוק, והכהנים הניגשים אל ה' – איך יתנהגו בו בחנותו ובשאת אותו, ומה יעשו במשמרתו. והכל מעלה למקדש וכבוד לו, כמו שאמרו ז"ל, אינו דומה פלטרין של מלך שיש לו שומרים, לפלטרין שאין לו שומרים. והספר הזה כולו במצוות שעה שנצטוו בהם בעמדם במדבר ובניסים הנעשים להם, לספר כל מעשה ה' אשר עשה עימהם להפליא, וסיפר כי החל לתת אויביהם לפניהם לחרב, וציוה איך תחלק הארץ להם..."

הצעות להמחשה:

הצגנו כאן שתי מפות להמחשת המדבר.

מסרים והפנמה:

כתיבת דף 'מיומנו של'... במדבר, המתאר את ההליכה במדבר (על סמך הידע שיש לילדים כעת, משיעור זה ומידע ספורי החומש – קטע היומן צריך לתאר את המדבר, הקשיים ואולי גם אחד הסיפורים. חשוב שתהיה התייחסות גם למשכן ולאמונה בה'.

מבט שלם:

זהו שיעור ראשון מבין שניים של ההקדמה. בשיעור הבא נעסוק בציר הזמן של החומש ובפקודים. השיעור השני קצר יותר, וניתן להקדיש לו פחות משיעור. ניתן כמובן, לחבר את השיעורים ולהעבירם ב'שיעור אחר'.

סיכום:

האם זוכרים מה כבר קרה בסיני? (מרה, אילים, מן ושליו, עמלק – רפידים, מתן תורה, משכן) מה שכבר למדו בחומש שמות בהחלט ניתן צפי למה שיקרה בחומש במדבר הן מבחינת קשיי הדרך וההתמודדות עמם, והן מבחינה רוחנית- השראת שכינה בעם ו'תחזוקת' המתח שבכך.

הרחבה והפניות למקורות נוספים:

כדי ללמוד על המדבר והתנאים המיוחדים השוררים בו ניתן לעיין בויקיפדיה.
<https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%93%D7%91%D7%A8>

